

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 7. maja 1927.

Telefon št. 2552.

STEV. 52.

Naloge svetovne gospodarske konference.

Na delovanje konference, ki se je sestala v sredo v Ženevi, je obrnjena danes pozornost celega sveta. Saj so se tam zbrali zastopniki vseh narodov, strokovnjaki, ki so najbolj kompetentni za razpravljanje vprašanj, z rešitvijo kojih se že dolgo zaman bavijo vlade skoro vseh držav. Saj je gospodarska kriza splošen pojav, ki tlači celokupno gospodarstvo. O programu konference smo govorili že v zadnjih številkah našega lista, vendar se nam zdi potrebno, da podamo tu o nalogah konference še mnenje ravnatelja v francoskem trgovskem ministru Danielu Serruys-a, ki ima odločilen vpliv na vodstvo francoske trgovske politike. Zastopal je Francijo na vseh gospodarskih konferencah. Zato je njegovo mnenje o sedanjih konferenci prav posebno važno.

»Svetovna gospodarska konferenca je samo posvetovalnega značaja in ne bo nobenega končnega protokola, ki bi ga potem posamezne države podpisale. Zadovoljila se bo z željami, in če bo hotela imeti praktični uspeh, bo imela za posledico celo vrsto diplomatskih konferenc, kjer se bodo obravnavali dogovori.

Dve vrsti vprašanj sta zlasti predmet konferenci: 1. Splošni gospodarski položaj in izmenjava blaga. 2. Vprašanje mednarodne organizacije produkcije.

Glede gospodarske politike je nekaj vprašanj že precej zrelih. Lahko se izdela načrt mednarodne nomenklature carinskih tarif, kar trgovina zelo potrebuje. Treba je študirati prohibicijo in sistem kontingentiranja; obe ti dve oviri trgovine se sedaj lahko odpravita. Drugo vprašanje je absolutna višina carinskih tarif, ki so sedaj višje kot so bile pred vojsko. Tu naj konferenca v Ženevi ustvari novo podlago.

Pri drugem vprašanju — mednarodna organizacija produkcije — gre bolj ali manj za mednarodne kartele. Po ureditvi produkcije v notranjosti dežele mora z mednarodnimi dogovori slediti tudi mednarodna ureditev produkcije, da se gospodarsko uničujoča konkurenca na inozemskih trgih pametno oblikuje in se prepreči krize nadprodukcije.

Ne verjamem, da bi prišlo do mednarodne registracije kartelov, pač pa je prav mogoče, da se države na polju kartelne zakonodaje dogovorijo o uvedbi gotovih analognih določb v njih narodno zakonodajo; na primer enake kazenske odredbe v zaščito občinstva proti zlorabam in dviganju cen, enake formalnosti registracije v vseh deželah itd. Tu daje konferenca lahko važno pobudo.

Glede kartelne politike majhnih držav rečem: Ravno v Srednji Evropi mora iti stremljenje industrijev za tem, da sklenejo samo takrat dogovore o ureditvi produkcije, če je udeležencev dogovora veliko. Več ko je dežel, tem več jamstva imajo države v Srednji Evropi, da jih industrija velikih držav ne bo strla.

Skušali bomo, da o konferenci priobčimo vse, kar bi znalo zanimati naše gospodarske kroge. Zlasti upamo,

Kaj je s komisijo za tirjatve proti bivšemu erarju?

V svrhu ugotovitve in pomoči pri likvidaciji terjatev, ki jih imajo državljani v območju bivše deželne vlade za Slovenijo iz kakršnegakoli pravnega naslova proti bivšemu erarju in proti drugim državam na ozemlju nekdanje Avstro-Ogrske, sta se ustanovila po prevratu »Komisija za terjatve proti bivšemu erarju« v Ljubljani in urad, ki ga vodi komisija v iste namene.

Sestava komisije je bila takrat sledeča:

a) načelnik komisije in njegov namestnik, ki ju imenuje predsedništvo deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani, b) dva zastopnika trgovine, ki ju imenuje Trgovska zbornica v Ljubljani, c) dva zastopnika industrije, ki ju imenuje Zveza industrijev, d) dva zastopnika obrti, ki ju imenuje urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, e) dva zastopnika poljedelcev, ki ju imenuje Kmetijski oddelek, f) zastopnik vojaške intendance, g) zastopnik

finančne uprave (prokurature), h) zastopnik pravosodstva.

V področje te komisije spadajo terjatve proti dolžnikom, omenjenim v prvem odstavku, naj si izvirajo te terjatve iz kakršnegakoli zasebnopravnega ali javnopravnega naslova. Komisija deluje v skupnih sejah in sklepa z večino glasov.

Na občnem zboru Zveze trgovskih gremijev, ki se je vršil 24. aprila v Ptuj, je Gremij trgovcev v Ljubljani naprosil potom posebne spomenice Zvezo, da pokrene na merodajnih mestih vse potrebne korake, da se komisija, ki že nad dve leti ni sklicala nobene redne seje, čimprej skliče ter započeto delo nadaljuje.

Ker je tudi oblastna skupščina sprejela te dni predlog, da se podvzamejo vsi potrebni koraki v svrhu rešitve in izplačila prijavljenih in ugotovljenih terjatev, upamo, da se bo to vprašanje končno uspešno in v zadovoljstvo prizadetih vendar enkrat rešilo!

Krošnjariji z metlami.

V Ljubljani in ljubljanski okolici in prav gotovo tudi v drugih krajih Slovenije so se pojavili v zadnjem času številni krošnjariji iz Hrvaške, ki krošnjarijo oziroma ponujajo na prodaj v velikem številu metle.

Ker se je s tem razvila nova panoga v krošnjarstvu, ki je doslej še nismo poznali, ni čuda, da je ta pojav vzbudil v vseh vrstah našega trgovstva veliko ogorčenje, da sta se čutila gremij trgovcev v Ljubljani in gremij trgovcev za ljubljansko okolico primorana pri obrtni oblasti intervenirati kakor tudi pri srezkem poglavarstvu v zaščito naše domače trgovine in obrti.

Vsi vemo, s kakimi težkočami se bori naša trgovina, obrt in industrija, ki plačujejo ogromne državne dajatve in druge avtonomne in socialne doklade, nasprotno pa ne plačujejo hrvaški krošnjariji, ki nemoteno izvršujejo pred javnimi organi nedovoljeno krošnjarstvo z metlami in drugimi predmeti, ki niso domačega izvora, nikakih davkov in tudi nimajo prav nobenih režijskih stroškov.

Na Hrvaškem postopajo tozadevno obrtne in policijske oblasti proti našim krošnjarjem, dasi imajo obrtno dovoljenje, zelo rigorozno in jih dobesedno preganjajo, da ščitijo domače trgovce in obrtnike, pri nas seveda se krošnjarstvo in slična obrt tolerira do skrajnosti, vsled česar se prav nič ne čudimo, če je v zadnjem času proti tem pojavom vskipelo tako ogorčenje, da smo začeli misliti na samopomoč.

Mislimo, da je skrajni čas, da se tem in sličnim krošnjarjem enkrat za vselej prepove izvrševanje njihove krošnjarske obrti in zato prosimo merodajne faktorje, da konečno vendar upoštevajo dolgoletno borbo celokupnega slovenskega trgovstva, ki je na vseh svojih zborovanjih in obnih

zborih vedno prosilo primerne zaščite v obrambo svojih interesov. Upamo, da ta naš današnji apel ne bo brezuspešen in da bodo poklicani faktorji končno uvideli pravičnost naših zahtev in vso težavo položaja, v katerem se nahaja naše trgovstvo, ter da bodo v polni meri zaščitili interese domačega trgovca, kakor tudi obrtnika.

Trgovec.

FUZIJA POLJSKIH BANK.

Varšavska Trgovska banka, ki je bila še pred kartkim pod sodnim nadzorom in je sprejela nato komplicirano poravnavo z upniki, je sedaj v ospredju velepotne akcije, ki naj postavi njeno delovanje na novo podlago. Banka se bo namreč združila z Zvezno poljsko deželno banko in bo prevzela njena aktiva in pasiva. Delniško glavnico banke bodo dvignili na 20 milijonov zlatov in bodo izdali v ta namen za 10 milijonov zlatov novih akcij. Akcijo podpirajo štiri inozemske banke, in sicer W. A. Harriman und Co., Banque de Bruxelles, Banca Commerciale Italiana in Niževstrijska Eksportna družba. Te inozemske banke, ki imajo že sedaj deleže obeh fuzioniranih bank, prevzamejo vsega skupaj 36 odstotkov delniške glavnice in so si zavarovale tudi že primerno zastopstvo v pravem in nadzorovalnem svetu. Pri vsem tem je zanimivo zlasti eno dejstvo, namreč, kako se uveljavlja na Poljskem zmeraj bolj ameriški kapital. Vemo že, da je podjetje Giesche prešlo v ameriške roke, sedaj pridejo še banke, in to se bo nadaljevalo.

FRANCIJA ZVIŠA SVOJE ZAŠČITNE CARINE.

Francoska vlada izdeluje novo carinsko tarifo na način, da bo po uveljavitvi te tarife Francija carinsko najbolj zaščitena država v Evropi. Dosedanje carine se namerava mestoma zvišati za najmanj 50%, večinoma pa za 100% do 1000%. Javnost se izreka proti povišanju zaščitne carine, ker se boji, da bi kitajski zid v gospodarskem oziru podražil življenjske potrebe, s čemur bi se otežilo finančno ravnanje v državnem gospodarstvu.

Dohodninska davčna lestvica.

Pobiranje dohodnine po kronski lestvici je dalo v povojni dobi povod za mnoge pritožbe proti davčni preobremenitvi. Dohodnina se je namreč pobirala po predvojni davčni lestvici, ki je bila po svoji progresiji umerjena za predvojne razmere, vsled česar je v povojni dobi vsled devalvacije valute preobčutno obremenjevala gospodarske kroge. Ena glavnih zahtev gospodarskih krogov v povojni dobi je bila, da se dohodninska davčna lestvica zakonitim potom toliko omili, da se bo namesto v kronah brala v dinarjih. Vlada tej upravičeni zahtevi ni hotela ugoditi, dasi je sama uvidela, da je dohodnina v povojni dobi preobčutna. Raje nego da jo omili s tem, da bi se davčna lestvica brala namesto v kronah v dinarjih, je dovolila ugodnosti v drugih smereh. Oprostila je dohodnino skoro praviloma invalidskega davka in vojaške komorske doklade, z zadnjim finančnim zakonom pa tudi 30% izrednega pribitka.

Med našimi davkoplačevalci so se pa pojavila tudi mnenja, da za to, da bi se dohodninska davčna lestvica čitala namesto v kronah v dinarjih, ni potrebna izprememba zakona, ampak, da je taka uporaba lestvice mogoča že po obstoječih davčnih predpisih.

Na podlagi tega je neki davkoplačevalec iz mariborske oblasti vložil proti odmeri dohodnine po kronski lestvici priziv in ko je bil ta zavrnjen, tožbo na upravno sodišče, v kateri zahteva:

1. Da se naj v takozvanih papirnatih kronah napovedani dohodek pretvori v predvojne, takozvane zlate krone;
2. da se naj sprememba izvrši v razmerju 60 : 1, to je 60 novih kron za eno zlato in
3. subsidiarno, da se lestvica naj vsaj čita tako glede dohodnih stopenj kakor glede davčnih postavk v dinarjih.

K prvi tožbeni točki navaja razsodba, da ne more biti stvar upravnega sodstva, ampak da spada načelna rešitev tega važnega davčno-pravnega in gospodarskega problema v delokrog zakonodajalca. Po § 159 zakona o osebnih davkih je brezdvomno vpoštevati vrednost denarja tistega časa, v katerem je gotov dohodek stopil v davčno dolžnost. Razločevanje med zlato in papirnatimi kronami v pravem smislu pravega pomena, kajti krona je bila državno priznana plačilno sredstvo tako v prejšnji Avstriji kakor v nasledstvenih državah. Notranja kupna vrednost, odnosno razvredba te novčnice ne more toliko časa imeti za davčno oblastvo, kakor za upravno sodišče nobenega pomena, dokler zakonodajalec sam teh gospodarskih razmer ne vzame v poštev kot predmet novih objektivnih norm.

Vrednost krone je padla notorično že med vojno, osobito pa po vojni. V letih 1918 in 1919 so kurzirale v nasledstvenih državah splošno kot plačilno sredstvo naše krone.

Jugoslavija je kot prva od avstro-ogrskih nasledstvenih držav pustila odkolekovati bankovce emisije avstro-ogrske banke. S kolkovanjem pri nas kroječih bankovcev se je postavilo le načelo, da stopijo kolkovane vrednotnice na mesto prejšnjih nekolkovanih. S tem pa se ni hotelo pravne kontinuitete med avstro-ogrsko krono in krono naše države pretrgati, nego je obstajalo v celnem pravem življenju načelo, da je smatrati v vsakem času krono enako kroni. Vse obveznosti, ki so se sklepale v prejšnjih večvrednih avstro-ogrskih kronah, so se morale vsled te pravne kontinuitete

plačevati v območju naše države v jugoslovanskih kronah. To je veljalo za obveznosti tako pravnopripravnega kakor javno-pravnega značaja, posebno tudi za davke, tedaj tudi za davčno lestvico, ki je z zakonom natančno fiksirana pravna norma. Po obstoječem zakonu o osebnih davkih ni mogoče krone v lestvici § 172 čitati v drugi vrednosti, kakor jo je imela v času vsakokratne napovedi dohodkov, odnosno odmere. Denarne razvredbe pa tudi noben drug zakon, posebno tudi finančni zakoni niso upoštevali v svrhu prilagoditve lestvice § 172. Zakonodajalec je gotovo druge zneske ravno radi denarne razvrednote povišal, na primer davčni minimum itd., ker je hotel prilagoditi denarne iznose razvredbi krone, ni pa tega storil glede davčne lestvice, iz česar se da a contrario sklepati, da je hotel davčno lestvico obdržati brez ozira na valutne prilike.

Vprašanje davčne lestvice je ostalo še naprej odprto, čeravno mora upravno sodišče priznati, da zahteva reformacijo dohodninske lestvice potom prilagoditve devalviranih kroni ne samo gospodarska in valutna stran stvari, nego da vsled neupoštevanja devalvacije povzročeno občutnejše obdavčenje z dohodnino nasprotuje intencijam zakonodajalcev iz let 1896 in 1914, ko so ravno hoteli z nizkimi davčnimi postavkami uvedbo dohodnine popularizirati, dvigniti med davkoplačevalci davčno moralo, pritegniti ljudstvo k sodelovanju pri odmeri v obliki komisij in na ta način pritegniti kolikor mogoče vse dohodke k temu gospodarsko ne globoko segajočemu davku.

K drugemu tožbenemu zahtevku pripominja razsodba, da spada določitev vrednostne relacije med prejšnjo in kasnejšo krono v delokrog zakonodaje, odnosno od nje pooblaščenega organa, ker ne more niti davčna uprava niti upravno sodstvo reševati, tudi samo za posamezen slučaj vprašanja takšne gospodarske važnosti kakor je predmetno. Tako na primer določuje generalni inspektorat ministrstva financ pri plačilih po zakonu o taksah kurz dinarja napram inozemskim valutam, če so v pravnih listinah izražene vrednosti v tujih valutah. Tembolj bi to bilo potrebno, če gre za določitev vrednosti državno priznanega, v državi veljavnega denarja, kakor na primer pri lestvici § 172. Ker nikakor ne gre za blago nego za denar, ki je bil od države priznано plačilno in menjalno sredstvo, se bi določitev vrednostne relacije ne moglo pripustiti zgolj presoji organom administrativnih ali pravosodnih oblastev.

K tretjemu tožbenemu zahtevku navedena razsodba, da mora tudi zadnje zahtevko, da naj se lestvica bere vsaj v dinarjih, kot v zakonu neutemeljeno zavrniti. Če govori tožba o krivici, se mora to nanašati samo na krivico v gospodarskem

smislu, ne pa na kršitev kakšne pozitivne norme, ker ni znano nobeno zakonsko določilo, ki bi v lestvici nadomestilo krono z dinarji. Tudi v tožbi povdarjena analogija z zakonom z dne 23. januarja 1914 govori ne za stališče tožbe, nego za to, da je za prilagoditev lestvice novi denarni vrednosti, to je dinarju, potrebnar vsekakor zakonodajalec ureditev, kajti obligatorično je stopila krona veljavna na mesto prejšnje avstrijske goldinarske veljave z cesarsko naredbo z dne 21. septembra 1899, dočim se je stara v goldinarjih izražena dohodninska lestvica pretvorila v kronsko lestvico šele l. 1914. Med tem časom so davčna oblastva istotako preračunjevala zneske iz nove v staro denarno vrednost, samo, da je bilo razmerje med goldinarjem in krono določeno 2 : 1 in da sedaj gre za spremembo iz manjše v višjo vrednost. Kakor je upravno sodišče ugotovilo, so davčna oblastva do leta 1914 v kronah napovedani dohodek preračunavala v razmerju 1 : 2 v goldinarje, od tega določila, goldinarski davčni iznos, katerega so potem pretvorila v kronsko valuto. Ravno sprememba davčne lestvice v letu 1914 potom novelacije zakona o osnovnih davkih govori neizpodbitno za to, da je tudi za prikretojeve lestvice dinarski valuti, kakor to zahteva tožba, potreben poseben zakonodajalec akt. Z zakonom od 31. decembra 1921, 31. novembra, od 25. oktobra 1922 se je za bankovce avstro-ogrske banke, ki so bili sprejeti kot naš nacionalni denar s tem, da so žigosani, potem kolkovani in nato zamenjani za kronskodinarske bankovce po razmerju 4 kolkovane krone za en dinar, določilo kot stalno in končno razmerje krone proti dinarskemu bankovcu 4 krone za en dinar. Relacija 1 : 1 po tem pozitivnem določilu pri dohodninski lestvici ni dopustna, in tudi ni bila za ta namen kot izjema od obče veljavnega pravila 4 : 1 naknadno izrečno odredjena. Relacija 4 : 1 se drži tudi določila finančnih zakonov. S členom 155, št. 1 fin. zakona za leto 1922/23 je zvišal zakonodajalec eksistenčni minimum od 1500 K na 4800 kron ali 1200 Din, pri relaciji 1 : 1 bi moral zakonodajalec spremeniti 1600 K v 1600 Din. Za to stališče govori posebno tudi člen 129 fin. zakona za leto 1922/23, s katerim se razširjajo avstrijske vojne doklade na hrvaški dohodnino. Omenjeni člen ima v svoji lestvici dohodke v dinarjih in to ravno 1 : 4 dohodkov v lestvici avstro-ogrskega zakona z dne 28. avgusta 1916, avst. drž. zak. št. 280, tako da pri tem ni imel relacije 1 : 1 v mislih.

Nadalje so postavke finančnega zakona za leto 1920/21, navedene v kronah, navedene v kasnejših finančnih zakonih z ustreznimi dinarskimi zneski, iz česar je sklepati, da je zakonodajalec vsikdar upošteval relacijo 4 : 1.

Iz vseh omenjenih razlogov je upravno sodišče naziranj, da se vprašanje, katerega rešitev zahteva tožba, de legata v obče odteguje administrativni ureditvi, da vsled tega tudi ne more biti predmet pravosodne rešitve, nego da spada pred zakonodajni forum.

Uzance za trgovino z opeko.

Kakor smo že poročali je ministrstvo trgovine in industrije odobrilo načrt uzance za trgovanje z opeko v okolišju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Uzance se glasi:

§ 1. — V domačih opekarnah se izdeluje sledeča zidna opeka: zidaki, zagozdniki, radialna opeka za vodnjake in za dimnike, opeka za okrajke, opeka za stebre, opeka za modele raznih vrst, obložniki, opeka luknjasta vsake vrste, opeka iz plavljene gline, opeka porozna, opeka »hourdis« in razna oblikovna opeka za okraske ter flakoveci. Vse gornje vrste se izdelujejo strojno ali ročno.

§ 2. — Zidak mora pri udarcu zveneti, ne sme imeti primešanega kamena ali vidnega apnenčevega peska. Ploskve ne smejo biti vegaste in robovi morajo biti vsaj za 30% ostri. Okrški na posameznih delih zidaka ne vplivajo na kvalifikacijo. Zidak ne sme biti sežgan in ne sme se zluščiti, zmečati ali pa razpasti, če je izpostavljen mokroti ali normalnim vplivom mraza.

Za škart je smatrati zidake, ki so premalo žgani, ali pa sežgani, ki imajo ca 1 cm vegljine in ki so na eni strani 1 cm ožji kot na drugi strani.

§ 3. — Zidaki morajo izkazovati pri preiskavi 5 poljubnih komadov povprečno trdnost 100 kg na cm². Pri tem ne sme imeti noben komad ene serije manjšo trdnost od 70 kg na cm².

Trdo žgani zidaki morajo pri analogni preiskavi izkazati povprečno trdnost 250 kg na cm² in ne sme noben komad ene serije imeti manjšo trdnost od 200 kg na cm².

Klinkarji morajo izkazati povprečno trdnost 350 kg na cm² in ne sme noben komad ene serije imeti manjšo trdnost od 300 kg na cm².

§ 4. — Od petih, sporazumno izbranih, popolnoma izsušenih komadov, ki so se v čisti vodi namočili toliko časa, da se ne opazi več naraščanja teže, sme celotni prirastek teže med popolnoma suhim in popolnoma mokrim stanjem znašati pri zidakih najmanj 8%, največ pa 20%.

Pri trdo žganih zidakih sme znašati prirastek teže v analognih mejah največ 8%, pri klinkarju analogno največ 5%.

§ 5. — Blago, ki se dobavlja pod klinkar, trdožgani zidak ali fasadni zidak, mora v namočenem stanju prenesti 15kratno zmrzovanje na — 4° C in raztajanje na — 15° C do 20° C, ne da bi se posamezni komadi krušili. Pri tem mora biti poizkusni komad vsakokrat najmanj 4 ure na mrazu.

§ 6. — Zidaki morajo imeti prizmatično obliko s pravokotnimi robovi. Mera robov mora znašati:

v dolžini 29 cm, v širini 14 cm, v višini 6,5 cm. Dopusčena je toleranca 1 cm več ali manj pri dolžini, ½ cm več ali manj pri širini in ¼ cm več ali manj pri višini. Druge mere ali druge posebne oblike zidakov so dopustne le v sporazumu z odjemalcem, kar je treba izrecno navesti v dobavni pogodbi.

§ 7. — Zidaki se prodajajo franko opekarna. Prevoz od opekarne do železniške postaje odnosno do mesta uporabe, se vrši na nevarnost in račun odjemalca.

§ 8. — Za razliko v teži zbog vremenskih vplivov ne odgovarja producent.

§ 9. — Dobava potom železnice se vrši samo proti predplačilu ali po povzetju po izbori prodajalca. Ako kupec ne drži plačilnih terminov, sme prodajalec računati bančne obresti in stroške.

§ 10. — Pri zidakih je dobaviti pri prevzemu v opekarni redno cele komade, vendar se tolerira do 10% razbitih komadov. Pri prevzemu na kakem drugem mestu se tolerira 11% razbitih komadov. Poleg tega se tolerira tudi do 1% škartnih komadov.

§ 11. — Pri prodaji se razume cena pri zidakih za 1000 komadov, ostale vrste se pa prodajajo po komadu.

§ 12. — Pri prodaji zidakov znaša mešetarina 1% za vsako stranko.

OSNOVANJE PODRUŽNICE DRŽAVNE HIPOTEKARNE BANKE V LJUBLJANI.

Po zakonu o ureditvi državne hipotekarne banke se morajo vsi državni fondi, istotako pa tudi oblastne, srezke in občinske glavnice, kolikor niso deponirane v samoupravnih hranilnicah, cerkvene, samostanske glavnice in glavnice drugih javnih naprav, pod neposrednim državnim nadzorstvom in njih denarji, ki se pobirajo v dokladah, a se ne uporabljajo v šestih mesecih za to, čemur so namenjeni, dalje vsi depoziti pri sodiških, političnih in drugih državnih uradov, nadalje denarji pupilarnih in konkurznih mas dajati v upravljanje državni hipotekarni banki.

Edino takrat se sme pupilarni denar nalagati tudi drugje, če ne zahteva varovanja česa korist, da se naloži na večje

Dr. Velimir Bajkić:

1. Akcionarska društva i pravo nadzora ministarstva trgovine i industrije. 2. Akcionarska društva i § 280 krivičnog zakona.

Poroča univ. prof. dr. M. Škerlj.

Znani naš narodni gospodar, bivši univ. profesor dr. Velimir Bajkić je meseca junija lanskega leta v »Pravničkom Udruženju« v Beogradu predaval o prvem gori navedenih predmetov ter je nato svoje predavanje z diskusijo vred, ki se je razvila o njem, in z drugo gori navedeno razpravo izdal kot po obsegu drobno, po vsebini pa tako zanimivo in tehtno knjižico, da jo treba predstaviti tudi našemu narodnogospodarski interesiranemu občinstvu sploh, pravnikom pa še posebno.

1. V prvi razpravi pisatelj najprej silno strogo ocenjuje današnji srbski zakon o delniških družbah iz l. 1896. v celoti, češ, da je najslabši akcijski zakon v vseh petih delih zemlje, podrobno pa se bavi z nadziralno oblastjo ministarstva nad delniškimi družbami po tem zakonu, katero označuje kot prav posebno slabo urejeno. To, trdi, se je spoznalo že prve mesece potem, ko je zakon prešel v življenje, kratek čas nato se je pojavil osnutek za novelacijo, in že l. 1898. je tedanji minister za narodno gospodarstvo izjavil v skupščini,

da ima upravno oblastvo preveč besede pri delniških družbah, da treba reševanje spornih stvari izročiti sodiščem. To spoznanje pa do danes ni privedlo do izpremembe in sreča je samo to, da se je zakon liberalno uporabljaj. »Ja sumjam, da se u arhivi Ministarstva nalazi i jedna molba za osnivanje, kojoj nije bilo dato sledstva, ako ne odmah, a ono malo docnije, pošto se promenila vlada ili pošto se platilo honorar advokatu od uticaja.« (Str. 9.) Še manj strogosti nego pri podeljevanju koncesije je bilo pri izvrševanju nadzora nad delniškimi družbami, ki ga je zakon naložil ministarstvu, osobito se nadzor ni izvrševal v strankarsko-politične svrhe. Sedaj da je postalo drugače, dvakrat so se vršila pregledovanja delniških družb iz strankarskih nagibov, začelo je upravno oblastvo iskati »dlako v jajcu« pri podeljevanju koncesije, od že obstoječih družb pa se zahtevajo izpremembe statutov, »ne svidja se podela akcija, ne svidjaju se pojedini akcionari —«.

Pisatelj se potem podrobno bavi z vprašanjem, kakšne pravice daje srb-

ski zakon o delniških družbah upravnemu oblastvu, t. j. ministru trgovine in industrije, kakšne so sankcije, s katerimi je opremljena nadziralna pravica, kako naj bi se na podstavi in v duhu danega zakona ta pravica pravilno izvrševala. Nihče se z dotičnimi normami srbskega zakona o delniških družbah doslej ni tako globoko in temeljito bavil in v diskusiji se je priznalo, da gre za prava odkritja. Vendar za nas ta del razprave sedaj nima posebnega praktičnega pomena, kajti onih spornih vprašanj, ki jih zadaje srbski zakon o delniških družbah, po naših, v Dalmaciji in Sloveniji veljavnih zakonih in naredbah ali sploh ni, ali pa jih je že prilično »očistila« upravna in sodna praksa. Pisatelj celo nekako trdi, da imamo v Sloveniji in Dalmaciji na podstavi delniškega regulativa pravzaprav že izvesten normativni sistem, v čemer mu pa ne morem povsem pritrditi, kajti, dasi se po delniškem regulativu ustanavljanje delniških družb lahko vrši kakor po normativnem sistemu, in se je vsaj prva leta po prevratu res tako vršilo — ali še danes, ne vem —, imamo vendar še vedno stari društveni zakon iz l. 1852., ki ga akc. regulativ kot naredba ni izpremenil in ki daje upravnemu oblastvu na voljo, ali hoče dati koncesijo za ustanovitev d. d., ali ne, tako da je načelno pač izključena pritožba na upravno sodišče

(državni svet). Sistema, po katerem o ustanovitvi d. d. končno odloča upravno oblastvo, ne pa sodišče, bodisi tudi upravno, pač ne moremo imenovati normativnega, naj si je praksa še tako liberalna. — Neposredno važen bi bil tudi pri nas sedaj le oni del razprave, ki govori o načinu, kako naj država vrši nadzor nad že obstoječimi delniškimi družbami. Toda za ta del pri nas vsaj doslej ni bilo čuti posebnih tožb in zato menim, da se mi niti s tem delom razprave ni treba posebej baviti.

Neprimerno važnejša je razprava in zlasti diskusija o nji tudi za nas z ozirom na naš bodoči skupni delniški zakon, kajti načeto je v razpravi in še bolj v diskusiji temeljno vprašanje, ali je boljši normativni ali koncesijski sistem ustanavljanja delniških družb. V diskusiji so se pojavili glasovi, ki so odobravaljani sedanji, po prevratu tudi na območje hrvatsko-ogrske zakonodaje razširjeni koncesijski sistem. Te glasove je pisatelj naravnost sijajno pobil, kazoč na zgodovinski razvoj vprašanja, na zaključke, ki jih treba izvajati iz načela demokracije, na nesposobnost države in njenih organov, da bi izvrševali kolikaj resen nadzor nad mnogostevilnimi in mnogovrstnimi delniškimi družbami ali presojali potrebnost in primernost ustanovitve novih družb, slednjič na dejstvo, da niti koncesija niti nadziralna pravica upravnih ob-

obresti, odnosno ako se naloži v hranilnice, ki jim priznava zakon pupilarno varnost, toda v tem primeru samo največ do 20.000 Din iz ene pupilarne mase. Zakon o ureditvi državne hipotekarne banke je bil proširjen na vso državo dne 22. aprila 1922, ni pa se izvajal še v novih pokrajinah, ker določa čl. 1179 v prehodnih odredbah, da morajo zavodi in naprave v novih pokrajinah, ki so do sklenitve tega zakona sprejemale na vloge in hranjenje denar, ki se ima nalagati pri državni hipotekarni banki, najkasneje v desetih letih položiti ta denar pri državni hipotekarni banki. Nove vloge tega denarja smejo omenjeni zavodi sprejemati še 5 (pet) let, potem pa se mora ves denar pošiljati državni hipotekarni banki. Ker je rok petih let potekel tekom meseca aprila t. l., so se gospodarski krogi v Sloveniji zavzeli, da se petletni rok podaljša za dobo nadaljnjih 10 let, ali pa se otvori podružnica državne hipotekarne banke v Ljubljani pod upravo lokalnih faktorjev. Upravni odbor banke se je na seji dne 23. marca t. l. na podlagi resolucij, katere je dobil od gospodarskih krogov iz Slovenije, odločil, da otvori v Ljubljani lastno podružnico. V ta namen je razpisala mesto upravnik filijale in za najpotrebnejše osobje. Filijala se bo baviła z vsemi posli, ki spadajo po statutu v delokrog glavnih podružnic. Podružnica bo začela poslovanje, čim se izbere osobje in dobijo potrebni lokali.

Trgovina.

Žitna bitka. V Rimu se je zaključila mednarodna žitna konferenca. Predsednik poljedelskega zavoda je prebral pisma Mussolinija, v katerem ta pravi, da je zasledoval delo konference z največjo pazljivostjo, ker se ne zaveda samo njene važnosti na polju mednarodnega tehniškega sodelovanja. Konferenca je važen korak na potu dobičkanosti uresničitev. Želji zastopnikov konference, naj bi se sklicala v letu 1930 druga mednarodna žitna konferenca, bo vlada po vseh močeh ustregla in bo začela s pripravami za to konferenco. — Nemški zastopnik Bauer in sovjetskoruski zastopnik Bosilov sta poudarjala, da je »žitna bitka« v bistvu bitka za svetovni mir. Predsednik poljedelskega zavoda je pojasnil nato praktični značaj nekaterih sklepov; na primer da je ta zavod organ, ki bo zaključke v mednarodnih organizacijah razvitega delovanja spravil v sklad, skrbel za njih razširjenje itd. V Italiji započeta žitna bitka naj se s prenosom na mednarodno polje naprej razvija.

lastev ni preprečila nikjer in nikdar polomov delniških družb, kakor jasno svedoči dogodki zadnjih let tudi v naši kraljevini. Po pravici se je torej v diskusiji čudil dr. Bajkić, da se po teh izkušnjah še najdejo glasovi, ki zagovarjajo v vseh modernih državah že davno opuščeni sistem, dasi bi bilo ravno po zadnjih izkušnjah pričakovati le vprašanje, ali ne kaže ta sistem zamenjati z normativnim. Po pravici stavlja to državno varstvo brez garancij za njega vseh v isto vrsto z odvzemanjem menične sposobnosti srbskemu kmetu in s predpisom srb. civ. sodnega postopnika, da se kmet ne more zadolžiti za izvestno površino zemlje, kateri obe določbi sta kmetu uničili cenejši kredit in mu s tem odvzeli možnost melioracij in intenzivacije gospodarstva. V času, ko se pripravlja naš novi trgovinski zakonik in z njim naše novo skupno akcijsko pravo, treba glas, ki se tako toplo zavzema za modernizacijo akcijskega prava v naši državi, pozdraviti še posebno toplo, kajti ni dvoma, da se bo v najbližjem času za desetletja odločilo vprašanje, ali dobimo normativni ali koncesijski sistem, ali bo še vedno državno upravno oblastvo kumovalo z vsemi nevarnostmi, ki so s tem spojene, ustanavljanju pridobitnih organizacij, ali pa bo zakon določil, česa treba za ustanovitev, in bo sodišče presojalo, ali je izpolnjen zakon pri ustanovitvi in v poslovanju delniških družb.

(Konec prihodnj.)

Za pranje volne in finih tkanin

Lux je najčistejši proizvod na svetu, kateri obilno daruje svojo čistočo tako, da se ga lahko spozna in ne zamenjuje z manj vrednimi proizvodi.

LUX!

Industrija.

Položaj nemške stavbene industrije. V vseh panogah industrije je opaziti v Nemčiji v zadnjem času znatno izboljšanje. Celotavbena industrija se je po večletni stagnaciji izredno poživila. Prejšnja leta je pomanjkalo denarja, da bi se ta panoga mogla poživiti, a v zadnjem času je pa dotok iz inozemstva iz raznih kreditov tako izdaten, da je poživil tudi to stroko, ki je zaposlena, kakor že ni bila desetletja. Zaposlitev stavbene stroke vpliva tudi na druge stroke: železno, cementno in opekarsko industrijo. Na mnogih tržiščih že pomanjkuje opeke, ker so vse zaloge prejšnjih let že razprodane. Cene stavbenega materiala so vsled visoke konjunktore precej porastle in dosegle višino, ki je dala magistratu v Berlinu povod, da odredi protiukrepe, ki naj preprečijo ogroženost stavbenega gibanja vsled visokih cen. Živahno stavbeno gibanje ima za posledico, da se je dvignil tudi izvoz češkoslovaške in avstrijske industrije v Nemčijo. V Nemčiji se živahno povprašuje po avstrijskem lesu, ki vsled povišanega konzuma dosega ugodnejše cene. Pripravlja se tudi že izvoz avstrijskih opekarn in izvoz cementnih cevi.

Angleški in francoski industriji. V Parizu so se sestali zastopniki veleindustrijskih zvez Francije in Anglije. Sprejeli so razne sklepe, med njimi tega, da se industrije ne sme dvakrat obdavčiti, prvič doma in potem še v drugi deželi, v kolikor je tam gospodarsko zaposlen. Drugi sklep se obrača proti prevelikemu številu mednarodnih razstav in sejmov. Pozvali bodo industrije raznih držav, da se glede omejitev med seboj sporazumejo. Tretji sklep zahteva vsled pomanjkanja mednarodnega dogovora, ki bi ga bil pač težko izvesti, dogovore med posameznimi državami, da se omejijo katastrofalne posledice finančnih polomov za široke sloje prebivalstva. Tako se od časa do časa vendarle pokažejo znaki mednarodnega približevanja.

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

Iz naših organizacij.

VLAGANJE TOŽB POTOM GREMIJA IN VODENJE »ČRNIH KNJIG«.

Gremij trgovcev v Mariboru je poslal vsem svojim članom naslednjo okrožnico:

Na zahtevo mnogih gremijalnih članov se je Gremij trgovcev odločil, da uvede v svoj delokrog tudi sestavljanje vlog na Okrajno sodišče za izdajo plačilnega povelja in po potrebi tudi za rubež. Na ta način je mogoče tožiti samo zneske do Din 6250.—, ker spadajo večje terjatve pod kompetenco Okrožnega sodišča, ki se morajo vlagati samo po odvetnikih.

Tožbe se bodo torej v gremijalni pisarni sestavljale. Tožbe mora podpisati tožitelj sam. Za vsako tožbo je treba predložiti prepise računov posamezno ali sumarno v dveh izvodih, iz katerih mora biti pri onih strankah, ki ne spadajo pod okoliš mariborskega Okrajnega sodišča, razvidna klavzula: »Plačljivo in tožljivo v Mariboru« in navedena obrestna mera, ki pride pri zaračunavanju obresti v pošte. Ako obrestna mera ni navedena, se vzame zakonita 6% na.

Ker je ta način vlaganja tožb najenostavnejši in postopek kratkodoben, upa gremij, da se bodo gg. trgovci te uredbe mnogoštevilno posluževali.

Nadalje se sporoča, da se pri gremiju zopet obnovi takozvana »črna knjiga« za vpisovanje onih odjemalcev, ki neredno plačujejo po trgovinah svoje dolgov, zlasti pa za one, ki napravijo dolgov in potem izostanejo, kar je dokaz, da gredo potem po drugih trgovinah delat nadaljnje dolgov.

Sklep za to postopanje so storile sekcije špeceristov in manufakturstov ter je gremij založil formulare po priloženem vzorcu, katere si naj vsak trgovec preskrbi v gremijalni pisarni in jih potem ob vsaki priliki izpolni ter vpošlje gremiju, kjer se vpišejo dotični odjemalci v »črno knjigo«.

Ta knjiga bo vsakemu trgovcu na vpogled. Na podlagi podatkov iz te knjige se bo lahko prepričal, če so njegovi slabiplačniki in taki, ki pridejo na novo prosit kredita, že vpisani.

Denarstvo.

Zlate glavnice ogrskih delniških družb. Ogrske delniške družbe so svoje zlate bilance že vse priobčile, in centrala denarnih zavodov je došlo snov že predelala. V obsegu današnje Ogrske je bilo leta 1913 599 denarnih zavodov, leta 1925 pa 636, torej ne dosti več. Leta 1913 so delali imenovani zavodi z 9700 milijoni zlatih kron glavnice, leta 1925 pa kljub večjemu številu samo z 1400 milijoni; lastnega kapitala so imeli leta 1925 vsi denarni zavodi samo 320 milijonov zlatih kron. Nepremično lastnino so rešili denarni zavodi do 50 odstotkov. Hranilnih vlog je bilo leta 1913 3450 milijonov, leta 1925 pa samo 518 milijonov. Teh par podatkov nam pravi, kakšno velikansko škodo je napravila vojna in povojna doba.

Ogrski državni dolg. Ogrski finančni minister Bud je poročal v zbornici o dosedanjih zaključkih lanskega dogovora vlade z Ogrsko Narodno banko o odplačilu pri banki obstoječega državnega dolga. Dolg je znašal prvotno 158.4 milijonov pengö. Pravila Narodne banke določajo, da se s plačili v gotovini ne začne prej kot tedaj, ko bo prišel državni dolg dol na 30 milijonov zlatih kron, to se pravi, na 34.8 milijonov pengö. Odplačilo dolga je šlo v začetku prav po časi, ker je znašala amortizacija samo 1.5% na leto. Odkar se je pa uveljavil novi dogovor, se odplačilo hitreje vrši in se je v desetih mesecih dolg znižal za 32.6 milijonov pengö, tako da je znašal pri banki obstoječi dolg 28. februarja samo še 121.5 milijonov pengö. Bud je dejal, da je upanje na hitro nadaljnjo odplačevanje upravičeno.

RAZNO.

Poljedelska razstava v Pragi. Poljedelska razstava v Pragi se vrši od 14. do 22. t. m. Uživa največje simpatije ne samo doma, temveč tudi v inozemstvu. Po zgledu prejšnjih razstav in glede na skušnje, nabrane povodom teh razstav, se bo sestavljala tudi letošnja razstava iz vrste posameznih razstav, a s to razliko, da bodo imele nekatere od njih značaj trga, dočim so si nadele druge kot cilj razstavljanje v najširšem pomenu besede. Nekaj posebnega bo letos orodje za obdelovanje zemlje, zgodnji krompir in zelenjava, življenje rastlin, gozdarstvo. Dalje boš videl trg poljedelskih strojev, trg za izdelke obrti in rokodelstva in krasno razstavo gospodinjstva, v obsegu, kakor ga doslej ni podala še nobena razstava v Pragi. Razstavili bodo nadalje plemensko živino, perutnino, golobe, domače zajce in pse. — Izredno veliko je bilo povpraševanje po razstavnih prostorih, dokaz, da postaja ta razstava zmeraj bolj pomembna.

Mariborska borza dela. Od 25. aprila do 1. maja t. l. je pri tej borzi dela iskalo dela 130 moških in 85 ženskih, delo je bilo ponujeno 82 moškim in 54 ženskam, delo je pa dobilo 40 moških in 42 ženskih, odpadlo jih je 109, odpotovalo pa 42; od 1. januarja do 1. maja je pa dela iskalo 2772 oseb, 1568 je bilo delo ponujeno, dobilo ga je pa 970 oseb, iz evidence izbranih je bilo 1200, odpotovalo jih je pa 402.

Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 15 viničarjev, 16 majarjev, 18 hlapcev, 20 rudarjev za takoj, 30 kamnosekov za izdelovanje granitnih kock, 1 mehanik, 2 elektromonterja, 1 autoklepar, 1 žagar, 2 košarja, 2 tkalca, 2 barvarja, 1 slaščičar, 4 čevljarji, 1 lakirnik, 7 vajencev (mizarke, pekove in trgovske obrti), za tovarno vagonov Kruševac pa 10 ključavničarjev in 15 mizarjev; nadalje za Maribor 30 kmečki hdekel, 1 gospodinja za na kmete, 2 boljši gospodinj, 2 hotelski kuharici, 1 sobarica, 2 kuharici k orožnikom, 15 služkinj, 8 kuharic, 1 vzgojiteljica, 1 postrežnica.

Opozorjamo cenj. naročnike na današnji oglas nove tovarne »Produkcija vinskega in špiritovega kisa« na Ježici pri Ljubljani.

Izseljevanje iz naše države. Tekom leta 1926. se je izselilo iz naše države 15.726 oseb in sicer po pokrajinah iz Vojvodine 3258, iz Hrvatske in Slavonije 5651, iz Dalmacije 2923, iz Slovenije 1598, iz Srbije 1240, in Bosne in Hercegovine 812 in iz Črne gore 244. Od navedenih oseb se jih je izselilo 4924 v Kanado, 3275 v Argentinijo, 2931 v Ze-

Produkcija vinskega in špi- rtovega kisa

družba z o. z.

Ježica pri Ljubljani

proizvaja letno čez pol milijona litrov
naravnega aromatskega kisa.Jedilni kis iz najfinejšega
špirita 12 %.Namizni kis iz pristnega
vina 10 %.

V jakosti brez konkurence.

Prepričajte se o prvovrstni kakovosti
našega izdelka!

dinjene države ameriške, 2275 v Braziliji, 1101 v Avstraliji, 483 v Urugvaju, 349 v Novo Zelandiji, 240 v Čile, 134 v ostale države Južne Amerike in 14 v Južno Afriko. Od leta 1919. dalje se je izsejalo: v letu 1919: 291, v l. 1920: 5988, v l. 1921: 12.695, v l. 1922: 6086, v letu 1923: 9370, v l. 1924: 17.238, in v letu 1925: 15.005, skupaj torej 82.669 oseb.

Stroški za preživljanje so v Nemčiji vedno višji. Po uradnih podatkih je znašala v Nemčiji za mesec april t. l. indeksna številka za preživljanje (hrana, stanovanje, kurjava, razsvetljava, obleka in druge potrebščine) 146,4 napram 144,9 v prejšnjem mesecu. Indeksna številka je torej tekom enega meseca porastla za 1,5%.

95 krat upravni svetnik. Voss. Ztg. piše: Nakopičenje upr. mest pri posameznih ravnateljih in bankirjih je postalo že zelo kočljivo. Podamo nekaj števil: Po novem adresarju ima rekord zopet dr. Goldschmidt, vodilni ravnatelj Darmstädter- und Nationalbanke, ki ima 95 upravnih mest; v 23 družbah je predsednik oziroma predsednikov namestnik. Upravni svetnik Nemške banke Milington-Herman ima 65 takih mest, Schlitter 48 itd. O Goldschmidtju je Trg. list že pisal.

Brezalkoholna uporaba sadja in grozdja. Kakor lansko leto, namerava tudi letos »Brezalkoholna produkcija« prirediti več tečajev, na katerih se bo obravnavalo najvažnejše o brezalkoholnem gospodarstvu (vkuhanje; sušenje; pridelovanje brezalkoholnih sadnih in grozdnih sokov v domačem gospodarstvu in v obratih; ohranjanje svežega sadja in grozdja; organizacija prodaje teh pri-

delkov in izdelkov itd.). Kdor se želi I. tečaja (o priliki velesojima) dne 4. julija t. l. udeležiti, naj to javi po dopisnici »Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Drobne vesti. Najnovejša alarmantne vesti o poplavi v Misissipijskem porečju so dvignile ceno bombaža za veliko število točk. — Na dve leti sklenjena trgovska pogodba med Ogrsko in Turčijo obvezuje Ogrsko, da kupi vsako leto v Turčiji 600.000 kg tobaka, zato pa sme uvažati v Turčijo plemenske konje in boljše vrste semen. — V letu od 1. aprila 1926 do 31. marca 1927 se je priselilo v Kanado 144.000 doseljencev, za 50% več kot v prejšnjem letu. Skoraj 49.000 jih je bilo iz Velike Britanije, 21.000 iz U. S. A., drugi od drugod. — Velika bakrena družba Anaconda Copper je imela lani 14.200.000 dolarjev zaslužka, na delnico 4,74 dolarjev; predlanskim 17.500.000 oziroma 5,84. — Četrletni zaključek General Motors Co. s čistim dobičkom 52.551.000 dolarjev, je tako dober, da bo znašala dividenda na osnovno akcijo 5,80 dolarjev, lani 5 dol. Ker bo drugo četrletje najbrž še boljše kot prvo, pričakujejo še ekstradividende. — Avtoverdka Chrysler Corp je imela v prvem letošnjem četrletju 4,4 milj. dolarjev čistega dobička, za 23,4% več kot lani. — Rudniška družba Anglo-American Corporation of South Africa (Južna Afrika) izkazuje za lani nad 1 milijon funtov čistega dobička; dividenda je 12½ odstotna. — Japonska vlada je dovolila Japonski banki, da posodi banki Formosa ali Tajvan, ki je bila pri polomu najbolj prizadeta, 100 milijonov jenov, s čimer je nadaljnje delo te banke zagotovljeno. Jamstvo prevzame vlada. — V marcu so napravili na Francoskem 704.000 ton jekla, za 75.000 ton več kot v februarju. 1. januarja je delalo 156 plavžev, 1. marca 146, 1. aprila 145. V prvem letošnjem četrletju so napravili 2.325.000 ton surovega železa, v zadnjem lanskem 2.240.000 ton. — Znan kinotverdka Pathé Cinema izplačuje za leto 1926 dividendo 41 frankov (leta 1925 31 frankov).

Po svetu. V Belgiji je delalo 1. aprila

55 plavžev, toliko kot mesec prej. V marcu so napravili 314.000 ton surovega železa (v februarju 293.000), surovega jekla pa 307.000 ton (287.000). — Od 1. septembra 1926 do 31. decembra 1927 so napravili na Francoskem okoli 635.000 ton sladkorja (leto prej 675.000 ton). Poraba je šla v istem času nazaj od 522.000 na 411.000. — Na 16.000 m² so zgradili pri izlivu Rena v Bodensko jezero nove aerotovarne družbe Dornier, ki bo takoj začela z izdelovanjem aeroplanov. — Kruppova družba je dobila v svojo posest večino akcijske tovarne vagonov v Brodu in bo začela tam z izdelovanjem vagonov, avtomobilov, aeroplanov itd. Zalagati hoče ves bližnji orient. — Ona od nas že omenjena podružnica nemške Glanzstoff A. G. v Delaware v Ameriki bo napravila na dan za začetek 7000 kg umetne svile. — Predilnica Fr. Ullrich pri Libercu na Češkem, koje lastnik je pred kratkim umrl, je v poravnalnem postopanju. Aktivna znašajo 900.000 Kč, pasiva 1.500.000. — V Centralno hranilnico dunajske ob-

čine je bilo vloženih v aprilu nad 32 milijonov šilingov, ven so jih pa vzeli samo nekaj nad 12 milijonov. — V Avstriji so započeli novo akcijo za ustanavljanje mlekarne. Samo v Nižji Avstriji so od začetka akcije napravili 9 novih obratov, ki predelajo na dan 100.000 litrov mleka. Tudi v drugih zveznih deželah akcija lepo napreduje. Prodaja v Nižji Avstriji je tako ugodna, da se obrestni in amortizacija iz dotekajočih vsot popolnoma lahko krijejo in da bo prodaja tudi ob povečanju obratov še zmeraj dobra. — Stanje ozimne pšenice v USA cenijo na 84,2% povprečnega stanja in bodoči pridelek na 589 milijonov bušlov. 1 bušel pšenice je 27,2 kg, rži in koruze 25,4, ječmena 21,8, ovsu 14,5 kg. — Finančni svet v poljskem finančnem ministristvu se je izrekel za zakonito stabilizacijo tečaja zlata na višini, ki približno odgovarja sedanjemu razmerju zlata do dolarja. — Obtok bankovev na Češkoslovaškem je znašal na koncu aprila 6838 milijonov Kč in je bil valutarično krit z 42 odstotki. — Opažuje se močno približevanje nemške in angleške barvilne industrije, ki hočeta razširiti in poglobiti dogovor iz l. 1913, sklenjen med nemškimi anilinovimi tovarnami in angleško družbo anilina, ki je pa takrat zadela na hud odpor delavske vlade. Sicer o novem dogovoru še ni nič pozitivnega znano, a na berlinski borzi je že prva vest o dogovoru dvignila delnice barv za 30%. — Češke tovarne emajla tožijo o slabi prodaji, zaposlene so samo s 40 odstotno kapaciteto. Zraven pride pa še emajl iz Nemčije in Švice, ki češki trg kar preplavlja. Emajlnih tovarn je v Češkoslovaški 10, od teh jih je 6 združenih v skupni prodaji. — Tudi Poljaki bodo ustanovili državni eksportni zavod, ki bo imel sledeče naloge: 1. proučevati možnosti in pogoje za eksport in informiranje interesiranih krogov; 2. pospeševanje eksporta in ustanavljanje eksportnih organizacij; 3. sodelovanje pri standardiziranju eksportnih predmetov; 4. udeležba pri izdelovanju zakonskih načrtov in naredb na polju zunanje trgovine; 5. izvrševanje vsega drugega, kar se tiče zunanje trgovine. — Sovjetskoruski monopol vžigalic hoče dvigniti izvoz vžigalic v gospodarskem letu 1926/27 na 175 tisoč zabojev; v preteklem letu 1925/26 jih je bilo 100.000. Večina ruskih vžigalic gre v Levanto, in prav posebno v Perzijo. Konkurenco švedskega vžigalčnega trsta, ki je precej močna, hočejo zlomiti v zgradbo par modernih tovarn s kapaciteto 1 milijona zabojev.

Veletrgovina

kolonijalne in
špacerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vodeTočna in solidna
postrežba!

Zahtevajte ceniki!

Najboljša so še vedno Puch-kolesa!

Solidne cene! Plačljivo na obroke!

IGN. VOK, Ljubljana - Novo mesto

Najboljša v materialu in konstrukciji so:

Josip Petelinca

kolesa in šivalni stroji

znamke

Gritznar, Adler in Phönix.

Najlepše opreme, pesamezni deli, pneu-

matika, igle za vse sisteme — samo v

Najnižje cene. — Tudi Ljubljani blizu Prešernovega

na mesečna odplačila. spomenika ob vodi.

Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce,
rokovnice, naramnice, žepni robci,
nakiti za obleke, otroške majice,
nabirniki, palice, dežniki, klopi v
vseh barvah, šifoni, Solingen škarje,
noži, potrebščine za krojače, čer-
larje, japeltnike, šivilje in sedlarje.
Razna dišeča mila — samo pri

Josip Petelinca

blizu Prešernovega spome-
nika, ob vodi
Ljubljana.

Najnižje cene! Točna postrežba!

Veletrgovina

A. SARABON

v Ljubljani

priporoča

špacerijsko
blagoraznovidno žganje,
moko in deželne pri-
delke. — Raznovidno
rudninsko vodo.Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave s
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!Vse vrste trgovske knjige kot: amerikan-
ski Journal, glavne knjige, blagajniške
knjige, vsakovrstne listice, bloke, mape
kakor tudi vse vrste šolske zvezke vam
nudi s svojimi prvovrstnimi izdelki naj-
ugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana

Florijska ulica št. 14

knjigoveznica, industrija šolskih
zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Tiskarna MERKUR, Ljubljana

trg. ind. d. d. — Simon Gregoričeva ulica 23
se priporoča za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovce,
obrtnike, industrije in urade. — Lastna knjigoveznica

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVljena 1900.

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

USTANOVljena 1900.

PODRUŽNICE IN AGENCIJE:

Dolnška glavica:
Din 50.000.000.—
Rezervni zakladi nad
Din 10.000.000.—Brezica
Celje
ČrnomeljGorica
Kranj
LogatecMaribor
Metković
Novi SadNovomesto
Prevalje
PtujRakek
Sarajevo
SlovenjgradecSplit
TrstBrzajavni naslov:
Banka Ljubljana
Telefon štov. 2861,
2413, 2502, 2503.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.